



Ugovorne kamate – pravni, porezni i računovodstveni aspekt

mr. sc. Zdravko Baica

U ovom članku pišemo o ugovornim kamatama s pravnog, poreznog i računovodstvenog aspekta.

Sadržaj:

1.	Pravni aspekt ugovornih kamata prema Zakonu o obveznim odnosima iz NN 35/05	24
1.1.	Ugovorne kamate između trgovaca i između trgovca i osobe javnog prava	26
1.2.	Ugovorne kamate između osoba kada jedna osoba nije trgovac	26
1.3.	Ugovorne kamate prema valutnoj klauzuli	27
1.4.	Metoda izračuna ugovornih kamata	27
1.5.	Ugovorne kamate za razdoblje prije primjene odredbi o zatezним kamatama iz ZOO iz NN 35/05	28
2.	Porezni aspekt ugovornih kamata	28
2.1.	Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dodanu vrijednost	28
2.2.	Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dohodak	28
2.2.1.	Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dohodak od kapitala	28
2.2.2.	Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dohodak na dohodak od nesamostalnog rada	29
2.2.3.	Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dohodak na drugi dohodak	29
2.3.	Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dobit	30
2.4.	Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dobit po odbitku	31
3.	Računovodstveni aspekt ugovornih kamata	31
3.1.	Knjiženja rashoda od ugovornih kamata	31
3.2.	Knjiženja prihoda od ugovornih kamata	32
3.3.	Knjiženja plaće u naravi kod ugovornih kamata	33
3.4.	Knjiženja drugog dohotka u naravi kod ugovornih kamata	34
3.5.	Knjiženja poreza od dohotka od kapitala kod ugovornih kamata	35

1. Pravni aspekt ugovornih kamata prema Zakonu o obveznim odnosima iz NN 35/05

Ugovorne kamate predstavljaju naknadu za korištenje tuđeg novca odnosno cijena kapitala, za razliku od zateznih kamata koja predstavlja kaznu za neplaćanje. Obveza plaćanja ugovornih kamata nastaje samo ako je za dužnika takva obveza uglavljena ugovorom. Ugovori na kojima se temelje kamate u pravilu su ugovori o kreditu i zajmu. Odredbom **čl. 500. Zakona o obveznim odnosima** (NN 35/05, 41/08 i 125/11- u da ljinjem tekstu: **ZOO iz NN 35/05**)¹, propisano je za trgovačke ugovore o zajmu plaćanje kamata **iako nisu ugovorene**. Pritom stranke mogu isključiti kamate. Iznimno, prema **čl.997. ZOO iz NN 35/05** (kod ugovora o bankarskom novčanom polugu) i prema **čl.1021. ZOO iz NN 35/05** (kod ugovora o kreditu) stranke su **obavezne ugovoriti kamatu**.

S obzirom na činjenicu da novim **ZOO iz NN 35/05** nije propisana dospelost plaćanja ugovornih kamata (za razliku od **ZOO iz NN 53/91**), dospelost ugovornih kamata valja uglaviti ugovorom stranka obveznog odnosa.

Ako ugovorom nije uglavljena dospelost, tada je potrebno primijeniti pravila iz

članka 173. ZOO iz NN 35/05 o vremenu ispunjenja obveze.

Članak 173. ZOO iz NN 35/05 glasi:

“(1) Dužnik je dužan ispuniti obvezu u roku koji je predviđen ugovorom.

(2) Ako rok ispunjenja nije predviđen ugovorom, dužnik je dužan ispuniti obvezu u roku koji je predviđen zakonom.

(3) Ako rok nije određen ni ugovorom niti zakonom, a cilj posla, narav obveze i ostale okolnosti ne zahtijevaju stanoviti rok za ispunjenje, vjerovnik može zahtijevati odmah ispunjenje obveze, a dužnik sa svoje strane može zahtijevati od vjerovnika da odmah primi ispunjenje.

Prema **čl.10.a Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi** (NN 108/12, 144/12, 81/13 i **112/13**) (u daljnjem tekstu **ZOFPIP**), *odjeljak 4. (ispunjenje novčane obveze) odnosi se na poslovne transakcije između poduzetnika i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze.*

Iz navedene odredbe proizlazi da su rokovi ispunjenja novčanih obveza u poslovnim transakcijama između poduzetnika i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze određeni odredbama **čl.11. i čl.12. ZOFPIP**.

U **čl.11. ZOFPIP** dani su rokovi ispunjenja novčanih obveza u poslovnim transakcijama između poduzetnika:

„(1) U poslovnim transakcijama među poduzetnicima može se ugovoriti rok ispunjenja novčane obveze do 60 dana.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako ne postoje okolnosti iz članka 14. stavka 5. ovoga Zakona, kod ugovora o robno trgovačkom kreditu može se ugovoriti u pisanom obliku i dulji rok ispunjenja novčane obveze, a koji rok ni u kojem slučaju ne može biti dulji od 360 dana.

(3) Ako ugovorom među poduzetnicima nije ugovoren rok za ispunjenje novčane obveze, dužnik je dužan, bez potrebe da ga vjerovnik na to pozove, ispuniti novčanu obvezu u roku od 30 dana.

(4) Rok za ispunjenje novčane obveze počinje teći od:

1) dana kad je dužnik primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu, ili

2) dana kad je vjerovnik ispunio svoju obvezu:

- *ako nije moguće sa sigurnošću utvrditi dan primitka računa ili drugog odgovarajućeg zahtjeva za isplatu ili,*
- *ako je dužnik primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu prije negoli je vjerovnik ispunio svoju obvezu, ili*

3. dana isteka roka za pregled predmeta obveze, ako je ugovorom ili zakonom predviđen određeni rok za takav pregled, a dužnik je primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu prije isteka toga roka.

(5) Rok za pregled predmeta obveze iz stavka 4. točke 3. ovoga članka ne može biti duži od 30 dana od dana primitka predmeta obveze.

(6) Iznimno, ako je to opravdano posebnim okolnostima, kao što je to primjerice posebna narav predmeta obveze, ako ne postoje okolnosti iz članka 14. stavka 5. ovoga Zakona, ugovorne strane mogu ugovoriti u pisanom obliku i duži rok od roka iz stavka 5. ovoga članka.“

U **čl.12. ZOFPIP** dani su rokovi ispunjenja novčanih obveza u poslovnim transakcijama između poduzetnika i osoba javnog prava:

(1) U poslovnim transakcijama između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, može se ugovoriti rok ispunjenja novčane obveze do 30 dana.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako ne postoje okolnosti iz članka 14. stavka 6. ovoga Zakona, može se ugovoriti u pismenom obliku i duži rok ispunjenja novčane obveze, ako je to objektivno opravdano posebnim značajkama i naravi ugovora, ali ne duži od 60 dana.

(3) Ako ugovorom između poduzetnika i osobe javnog prava u kojem je osoba javnog prava dužnik novčane obveze nije ugovoren rok za ispunjenje novčane obveze, dužnik je dužan, bez potrebe da ga vjerovnik na to pozove, ispuniti novčanu obvezu u roku od 30 dana.

(4) Rok za ispunjenje novčane obveze iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počinje teći od dana određenog člankom 11. stavkom 4. ovoga Zakona.

(5) U poslovnim transakcijama iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, na rok za pregled predmeta obveze primjenjuje se odredba članka 11. stavka 5. ovoga Zakona.

(6) Rok za pregled predmeta obveze iz članka 11. stavka 6. ovoga Zakona mora biti naveden u natječajnoj dokumentaciji.“

ZOO iz NN 35/05 zabranjuje ugovaranje kapitalizacije ugovornih kamata.

¹ Odredbe o ugovornim kamatama počele primjenjivati od 1. siječnja 2008. Naime, odredbe ZOO iz NN 35/05 počele su se primjenjivati od 1. siječnja 2006., ali prema odredbi čl.1165. ZOO iz NN 35/05 odredbe čl.26. st.1. - 3. i čl.29. st.2. - 6. i st.8. počinju se primjenjivati nakon isteka dvije godine od dana stupanja na snagu ZOO iz NN 35/05.



Ništetna je odredba ugovora kojom se predviđa da će na kamate, kad dospiju za isplatu, početi teći kamate ako ne budu isplaćene (čl.27. st.1. ZOO iz NN 35/05).

Ali se može, uz ograničenja iz članka 26. ovoga Zakona, unaprijed ugovoriti povećana godišnja kamatna stopa, ako dužnik ne isplati dospjele kamate na vrijeme (čl.27. st.2. ZOO iz NN 35/05).

Prema navedenim odredbama ne može se ugovoriti da se na kamate koje su dospjele na naplatu obračunava bilo ugovorna bilo zatezna kamata. Međutim, može se ugovoriti da je ugovorena zatezna kamata nakon dospjeća novčane obveze na naplatu veća od ugovorene kamate. Pri tome treba voditi računa da je odredbom čl. 26. st.1. ZOO iz NN 35/05 određeno da stopa ugovornih kamata između osoba od kojih barem jedna nije trgovac ne može biti viša od stope zakonskih zateznih kamata koja je vrijedila na dan sklapanja ugovora, odnosno na dan promjene ugovorne kamatne stope, ako je ugovorena promjenjiva kamatna stopa. Za odnose između trgovaca i trgovca i osobe javnog prava treba voditi računa o odredbi čl.26. st.2. ZOO iz NN 35/05 kojom stopa ugovornih kamata ne može biti viša od stope zakonskih zateznih kamata određena za odnose između osoba od kojih barem jedna nije trgovac uvećana za polovinu te stope.

Prema odredbi čl.27.st.3. ZOO iz NN 35/05, odredba čl.27. st.1. ZOO iz NN 35/05 ne odnosi se na pologe kod banaka i drugih financijskih institucija.

Odredbe ovoga Zakona o ugovornim kamatama na odgovarajući način vrijede i za ostale obveze kojima su objekt činidbe stvari određene po rodu (čl.28. ZOO iz NN 35/05).

Stopa ugovornih kamata odnosi se na razdoblje od jedne godine (čl.26. st. 5. ZOO iz NN 35/05).

Iz navedene odredbe proizlazi da nije dozvoljeno utvrđivanje polugodišnje, tromjesečne, mjesečne ili slične stope odnosno nije dozvoljeno utvrđivanje stope različite od razdoblja od jedne godine.

Od 1. siječnja 2008. najviša stopa ugovornih kamata između trgovaca, između trgovca i osobe javnog prava i između osoba od kojih barem jedna nije trgovac određena je ZOO iz NN 35/05.

Odredbe ovoga Zakona što se odnose na ugovore primjenjuju se na sve vrste ugovora, osim ako za trgovačke ugovore nije izrijekom drukčije određeno (čl.14. st.1. ZOO iz NN 35/05).

Trgovački ugovori, prema ovom Zakonu, jesu ugovori što ih sklapaju trgovci među sobom u obavljanju djelatnosti koje čine predmet poslovanja barem jednoga od njih ili su u vezi s obavljanjem tih djelatnosti (čl.14. st.2. ZOO iz NN 35/05).

Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na ugovore na odgovarajući način primjenjuju i na druge pravne poslove (čl.14. st.3. ZOO iz NN 35/05).

Iz navedenih odredbi i odredbi o ugovornim kamatama (čl.26. do 28. ZOO iz NN 35/05) proizlazi da se odredbe o ugovornim kamatama iz ZOO iz NN 35/05 odnosi na sve ugovore a ne samo na trgovačke ugovore.

Za razumijevanje na koje osobe se primjenjuju odredbe o ugovornim kamatama iz ZOO iz NN 35/05 potrebno je definirati pojam "trgovac" i pojam "osobe javnog prava".

Pojam "trgovac" nije definiran odredbama ZOO iz NN 35/05, već odredbama Zakona o trgovačkim društvima (NN 111/93 do 111/12).

Prema odredbama čl.1. do 3. Zakona o trgovačkim društvima, u trgovce spadaju trgovačka društva i trgovac pojedinac. Trgovačka društva su javno trgovačko društvo, komanditno društvo, dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću i gospodarsko interesno udruženje. Međutim, trgovcima se smatraju i pojedinci (fizičke osobe) koji nisu trgovci pojedinci ali samostalno obavljaju neku profesionalnu djelatnost kao što su obrtnici i ostale fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost i vode poslovne knjige kao obrtnici.

Pojam "trgovca" iz ZOO iz NN 35/05 je jednak pojmu "poduzetnika" iz ZOFPIPN.

»Poduzetnik« jest fizička i pravna osoba, koja samostalno obavlja gospodarsku ili profesionalnu djelatnost radi ostvarivanja prihoda, dohotka, dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi (čl.3. st.1. točka 1. ZOFPIPN).

Prema odredbi čl.3. st.1. točka 1. ZOFPIPN, poduzetnikom se smatra i obrtnik i fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost, bez obzira da li je obveznik poreza na dohodak (vodi knjigu primitaka i izdataka) ili je obveznik poreza na dobit (vodi poslovne knjige kao trgovačko društvo).

Prema odredbi čl.4.st.3. ZOFPIPN, odredbe glave II.(temeljna pravila financijskog poslovanja u sklopu koje su i odredbe o zateznim kamatama) ne odnose se na financijske institucije, kreditne unije, investicijska društva i društva za upravljanje investicijskim fondovima, kreditne institucije, društva za osiguranje i reosiguranje, leasing društva, institucije za platni promet čija je pretežita djelatnost pružanje platnih usluga i institucije za elektronički novac čija je pretežita djelatnost izdavanje elektroničkog novca.

Prema navedenim odredbama pojam "poduzetnik" iz ZOFPIPN je uži pojam od pojma "trgovac" iz ZOO iz NN 35/05, odnosno u poduzetnike ne spadaju poduzetnici (trgovci) koji su navedeni u čl.4. st.3. ZOFPIPN.

U smislu ovoga Zakona osobe javnog prava su osobe koje su obvezne postupati po propisima o javnoj nabavi, osim trgovačkih društava (čl.26. st.6. ZOO iz NN 35/05).

Prema čl.5. Zakona o javnoj nabavi (NN 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14-OURSRH), javni naručitelji su:

- 1) Republika Hrvatska, odnosno državna tijela Republike Hrvatske,
- 2) jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- 3) pravne osobe koje su osnovane za određene svrhe radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, koje nemaju industrijski ili trgovački značaj i ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
 - da se financiraju iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinice lokalne odnosno iz proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave ili sredstava drugih takvih pravnih osoba u iznosu većem od 50%, ili
 - da nadzor nad poslovanjem tih pravnih osoba obavljaju državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili druge takve pravne osobe, ili
 - da više od polovice članova nadzornog odbora, uprave ili odgovarajućeg tijela za upravljanje te vođenje poslova imenuju državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili druge takve pravne osobe,
- 4) zajednica tijela iz točaka 1. i 2. ovoga stavka ili pravnih osoba iz točke 3. ovoga stavka.

Prema čl.6. Zakona o javnoj nabavi, sektorski naručitelji su:

- 1) javni naručitelji koji obavljaju jednu ili više djelatnosti navedenih u člancima 107. do 112. ovoga Zakona kada nabavljaju robu, radove ili usluge za potrebe obavljanja tih djelatnosti,
- 2) trgovačka društva u kojima javni naručitelj ili više javnih naručitelja ima ili može imati neposredan ili posredan prevladavajući utjecaj na osnovi njihova vlasništva, financijskog udjela ili na osnovi pravila koja vrijede za društva i koja obavljaju jednu ili više djelatnosti navedenih u člancima 107. do 112. ovoga Zakona kada nabavljaju robu, radove ili usluge za potrebe obavljanja tih djelatnosti,
- 3) subjekti koji na temelju posebnog ili isključivog prava koje im je dodijelilo nadležno tijelo obavljaju jednu od djelatnosti navedenih u člancima 107. do 112. ovoga Zakona ili kombi-

naciju tih djelatnosti kada nabavljaju robu, radove ili usluge za potrebe obavljanja tih djelatnosti, a nisu javni naručitelji ili trgovačka društva u smislu točaka 1. i 2. ovoga stavka.

Prevladavajući utjecaj javnog naručitelja nad trgovačkim društvom u smislu stavka 1. točke 2. ovoga članka pretpostavlja se ako javni naručitelj izravno ili neizravno:

- posjeduje većinu upisanoga kapitala, ili
- raspolaze većinom glasova povezanih s ulozima u društvu, ili
- može imenovati više od polovice članova nadzornog, upravnog ili odgovarajućeg tijela za upravljanje te vođenje poslova društva.

Pravilnikom o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi (NN 19/12), dan je popis javnih naručitelja i sektorskih naručitelja. Međutim, prema čl.5. st.3. i čl. 6. st.4. Zakona o javnoj nabavi i prema čl.2. navedenog Pravilnika, javni naručitelji i sektorski naručitelji su i osobe koje nisu navedene u Pravilniku ako ispunjavaju uvjete iz čl.5. st.1. odnosno iz čl.6. st.1. Zakona o javnoj nabavi.

1.1. Ugovorne kamate između trgovaca i između trgovca i osobe javnog prava

Prema odredbi čl. 26. st. 1. i st. 2. ZOO iz NN 35/05, stopa ugovornih kamata između trgovaca, odnosno trgovca i osobe javnog prava ne može biti viša od stope zakonskih zatezних kamata koja se primjenjuje za odnose između osoba kada jedna osoba nije trgovac, koja je vrijedila na dan sklapanja ugovora odnosno na dan promjene ugovorne kamatne stope, ako je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, uvećane za polovinu te stope.

Prema odredbi čl. 29. st.2. ZOO iz NN 35/05, stopa zakonskih zatezних kamata na odnose iz poslovnih transakcija između osoba kada jedna osoba nije trgovac određuje se, za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena.

Ako su ugovorene više kamate od dopuštenih, primijenit će se najviša dopuštena kamatna stopa (čl.26. st.4. ZOO iz NN 35/05).

Prema odredbi čl.26. st.3. ZOO iz NN 35/05, ako su kamate ugovorene, ali nije određena njihova stopa, na odnose između trgovaca primjenjuje se stopa ugovorne kamate u visini polovine stope zakonskih zatezних kamata koje vrijede za odnose između osoba od koje jedna nije trgovac.

Hrvatska narodna banka dužna je svakog 1. siječnja i 1. srpnja objaviti eskontnu stopu u »Narodnim novinama« (čl.29. st.8. ZOO iz NN 35/05).

Dajemo pregled eskontnih stopa koje je objavila Hrvatska narodna banka koje vrijede od 1.1.2008. do datuma pisanja ovoga članka:

NN	Eskontna stopa	Razdoblje	NN	Eskontna stopa	Razdoblje
132/07	9%	Od 1.1.2008.	66/11	7%	Od 1.7.2011.
75/08	9%	Od 1.7.2008.	1/12	7%	Od 1.1.2012.
1/09	9%	Od 1.1.2009.	73/12	7%	Od 1.7.2012.
76/09	9%	Od 1.7.2009.	1/13	7%	Od 1.1.2013.
1/10	9%	Od 1.1.2010.	83/13	7%	Od 1.7.2013.
82/10	9%	Od 1.7.2010.	1/14	7%	Od 1.1.2014.
1/11	9%	Od 1.1.2011.	80/14	7%	Od 1.7.2014.

Prema navedenim odredbama i na temelju objave HNB o visini eskontne stope dajemo pregled najviše stope ugovornih kamata na

odnose iz trgovačkih ugovora (između trgovaca) i ugovora između trgovca i osobe javnog prava, kada je u ugovoru određena ugovorna kamatna stopa, za razdoblje od primjene ZOO iz NN 35/05 do datuma pisanja ovoga članka:

Eskontna stopa	Najviša ugovorna kamatna stopa	Razdoblje
9%	21%	od 1.1.2008. do 30.6.2011.
7%	18%	od 1.7.2011.

Prema navedenim odredbama i na temelju objave HNB o visini eskontne stope dajemo pregled stopa ugovornih kamata na odnose između trgovaca, kada je u ugovoru kamata ugovorena ali nije ugovorena njihova stopa, za razdoblje od primjene ZOO iz NN 35/05 do datuma pisanja ovoga članka:

Eskontna stopa	Najviša ugovorna kamatna stopa	Razdoblje
9%	7%	od 1.1.2008. do 30.6.2011.
7%	6%	od 1.7.2011.

Interesantno je da navedene najviše stope ugovornih kamata kada je kamata ugovorena ali nije ugovorena kamatna stopa vrijedi samo za odnose između trgovaca a ne vrijedi za odnose između trgovca i osobe javnog prava, što proizlazi iz odredbe čl.26. st.3. ZOO iz NN 35/05. Iz navedenog proizlazi da na odnose između trgovca i osobe javnog prava vrijedi najviša stopa ugovornih kamata kada je kamata ugovorena ali nije ugovorena kamatna stopa ona stopa koja vrijedi za odnose između osoba kada jedna osoba nije trgovac, a navedene stope smo dali u točki 2.2. ovoga članka.

1.2. Ugovorne kamate između osoba kada jedna osoba nije trgovac

Stopa ugovornih kamata između osoba od kojih barem jedna nije trgovac ne može biti viša od stope zakonskih zatezних kamata koja je vrijedila na dan sklapanja ugovora, odnosno na dan promjene ugovorne kamatne stope, ako je ugovorena promjenjiva kamatna stopa (čl.26. st.1. ZOO).

Prema odredbi čl. 29. st. 2. ZOO, stopa zatezних kamata na odnose između osoba od kojih barem jedna nije trgovac određuje se, za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena.

Ako su ugovorene više kamate od dopuštenih, primijenit će se najviša dopuštena kamatna stopa (čl.26. st.4. ZOO).

Prema odredbi čl.26. st.3. ZOO, ako su kamate ugovorene, ali nije određena njihova stopa, na odnose između osoba od kojih barem jedna nije trgovac primjenjuje se stopa ugovorne kamate u visini četvrtine stope zakonskih zatezних kamata koje vrijede za odnose između osoba od koje jedna nije trgovac.

Stopa ugovornih kamata odnosi se na razdoblje od jedne godine (čl.26. st.5. ZOO).

Hrvatska narodna banka dužna je svakog 1. siječnja i 1. srpnja objaviti eskontnu stopu u »Narodnim novinama« (čl. 29. st. 8. ZOO).

Prema navedenim odredbama i na temelju objave HNB o visini eskontne stope dajemo pregled najviše stope ugovornih kamata na odnose između osoba od kojih barem jedna nije trgovac, kada je u ugovoru određena ugovorna kamatna stopa, za razdoblje od primjene ZOO do datuma pisanja ovoga članka.



Eskontna stopa	Najviša ugovorna kamatna stopa	Razdoblje
9%	14%	od 1.1.2008. do 30.6.2011.
7%	12%	od 1.7.2011.

Prema navedenim odredbama i na temelju objave HNB o visini eskontne stope dajemo pregled stopa ugovornih kamata na odnose između osoba od kojih barem jedna nije trgovac, kada je u ugovoru kamata ugovorena ali nije ugovorena njihova stopa, za razdoblje od primjene **ZOO** do datuma pisanja ovoga članka:

Eskontna stopa	Ugovorna kamatna stopa kada ugovorom nije određena stopa	Razdoblje
9%	3,5%	od 1.1.2008. do 30.6.2011.
7%	3,0%	od 1.7.2011.

Interesantno je da najviše stope ugovornih kamata kada je kamata ugovorena ali nije ugovorena kamatna stopa (navedene u **točki 2.1. ovoga članka**) vrijedi samo za odnose **između trgovaca** a ne vrijedi za odnose **između trgovca i osobe javnog prava**, što proizlazi iz odredbe **čl.26. st.3. ZOO iz NN 35/05**. Iz navedenog proizlazi da na odnose **između trgovca i osobe javnog prava** vrijedi najviša stopa ugovornih kamata kada je kamata ugovorena ali nije ugovorena kamatna stopa navedena stopa koja vrijedi za odnose **između osoba kada jedna osoba nije trgovac**.

1.3. Ugovorne kamate prema valutnoj klauzuli

Dopuštena je odredba ugovora prema kojoj se vrijednost ugovorne obveze u valuti Republike Hrvatske izračunava na temelju cijene zlata ili tečajja valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti (čl. 22. st. 1. ZOO iz NN 35/05).

U tom slučaju, ako strane nisu ugovorile drugi tečaj, obveza se ispunjava u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka (dok ne pro-radi devizna burza) i koji vrijedi na dan dospelosti, odnosno, po zahtjevu vjerovnika, na dan plaćanja (čl. 22. st. 2. ZOO iz NN 35/05).

Prema navedenim odredbama ugovorne kamate između tuzemnih osoba osim po kamatnoj stopi i u apsolutnoj svoti može se ugovarati i:

- prema cijeni zlata,
- prema promjeni tečajja domaće valute prema stranim valutama,
- prema indeksu promjena cijena određenih proizvoda i slično.

Prema navedenim odredbama sva potraživanja (i obveze) u stranoj valuti od tuzemnih osoba u knjigovodstvu domaćih poduzetnika u momentu transakcije treba iskazati u kunama prema ugovorenom tečaju (npr. prodajni ili kupovni ili srednji tečaj Zagrebačke banke), a ako strane nisu ugovorile drugi tečaj, primjenjuje se prodajni tečaj Hrvatske narodne banke.

Ako novčana obveza protivno zakonu glasi na plaćanje u zlatu ili stranoj valuti, njezino se ispunjenje može zahtijevati samo u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan dospelosti, odnosno, po zahtjevu vjerovnika, na dan plaćanja (čl.22. st.3. ZOO iz NN 35/05).

Iznosi u poslovnim knjigama, godišnjim financijskim izvještajima, godišnjim izvješćima i druge financijske informacije izražavaju se

u valutnoj jedinici koja se primjenjuje u Republici Hrvatskoj (čl.19. st.2. Zakona o računovodstvu - NN 109/07 i 54/13).

Prema navedenim odredbama proizlazi da se u izlaznom računu tuzemnoj osobi treba, u slučaju ugovaranja valutne klauzule, iskazati kunski iznos (može biti iskazan i iznos u stranoj valuti).

Odredba **točke 25. HSFI 11-Potraživanje** ne odnosi se na potraživanja (i obveze) u stranoj valuti od tuzemnih poduzetnika. Za domaće poduzetnike za potraživanja (i obveze) u stranoj valuti od tuzemnih poduzetnika primjenjuju se odredbe **ZOO iz NN 35/05**.

U vezi valutne klauzule u potpunosti se slažem sa zaključkom autora Zvonimira Trampusa u članku **"Kamate u obveznim odnosima"**, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br.6/2012, pa ga citiram u nastavku:

"Iz svega navedenog proizlazi da je ugovaranje valutne klauzule između tuzemnih poduzetnika samo jedan od načina ugovaranja kamata i da je naplata razlike potraživanja po valutnoj klauzuli zapravo naplata kamata a ne naplata tečajnih razlika, što nije toliko bitno za knjiženje prihoda i rashoda (jer se i kamate i tečajne razlike iskazuju u istoj poziciji računa dobiti i gubitka) koliko je bitno zbog poreznih propisa, obzirom da se ugovorne kamate (ako sudionik nije banka ili druga financijska organizacija) oporezuju porezom na dodanu vrijednost, a u određenim slučajevima i ugovorne i zatezne kamate oporezuju se porezom na dobit.

Kada se kamata ugovara na drukčiji način od kamatne stope, obračunanu kamatu treba pretvoriti u kamatnu stopu da bi se moglo sagledati da li smo se držali zakonskih obveza o najvišoj ugovornoj odnosnoj zateznoj kamatnoj stopi."

1.4. Metoda izračuna ugovornih kamata

S obzirom na to da **ZOO iz NN 35/05** izravno ne propisuje postupak izračunavanja ugovornih kamata, valja zaključiti da se taj postupak uglavljuje ugovorom između stranaka obveznog odnosa.

Metodu izračuna ugovornih kamata ugovaraju stranke ugovorom, a mogu ugovoriti da je metoda ista kao što je zakonom propisana za zakonske zatezne kamate. U daljnjem tekstu dajemo metodu izračuna zakonske zatezne kamate.

O metodama izračunavanja ugovornih kamata upućujemo na točku 2.2.4.5. članka **"Kamate u obveznim odnosima"**, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br.6/2012 autora Zvonimira Trampusa.

Prema **čl.1164. Zakona o obveznim odnosima** (NN 35/05), početkom primjene odredama članka 26. stavka 1. -3. i članka 29. stavka 2. - 6. i stavka 8. **ZOO** (a to znači od 1. 1. 2008. prema čl.1165. **ZOO**), prestaju važiti odredbe članka 1., 2., 5., 6., 7., 8., 9. stavka 1. točke 1. i članka 10. **Zakona o kamatama** ("Narodne novine", br.94/04).

Iz navedene odredbe proizlazi da još uvijek vrijede odredbe čl.3. **Zakona o kamatama** (koje se primjenjuju od 20. srpnja 2004.), obzirom da novim propisima navedena materija nije posebno i drukčije propisana, pa navedeni članak u cijelosti navodimo:

"(1) Zatezna kamata obračunava se primjenom dekurzivnoga jednostavnoga kamatnog računa na dospjelu glavnica bez pripisa zatezne kamate glavnici istekom obračunskog razdoblja.

(2) Pri obračunu zatezne kamate primjenjuje se ovaj matematički izraz:

$$K = \frac{C \times p \times n}{100}$$

gdje oznake imaju sljedeće značenje:

K = zatezna kamata

C = glavnica

p = stopa zatezne kamate

n = broj godina

(3) Pri obračunu zatezne kamate za obračunsko razdoblje kraće od jedne godine primjenjuje se kalendarski broj dana za tu godinu i koristi se ovaj matematički izraz:

$$K = \frac{C \times p \times d}{36.500}$$

odnosno za prijestupnu godinu:

$$K = \frac{C \times p \times d}{36.600}$$

gdje oznake imaju sljedeće značenje:

K = zatezna kamata

C = glavnica

p = stopa zatezne kamate

d = broj dana."

Priestupne godine bile su 1996., 2000., 2004., 2008 i 2012.

Prema navedenoj odredbi čl.3. **Zakona o kamatama**, od 20. srpnja 2004. više nije dopuštena primjena komformne metode već se primjenjuje proporcionalni (jednostavni) način obračuna **zateznih** kamata.

1.5. Ugovorne kamate za razdoblje prije primjene odredbi o zateznim kamatama iz ZOO iz NN 35/05

O ugovornim kamatama odnosno o propisima koji određuju ugovorne kamate prije primjene odredaba iz **ZOO iz NN 35/05** (prije 1. siječnja 2008.) upućujemo na točku 2.3. članka "**Kamate u obveznim odnosima**", koji je objavljen u našem časopisu RiPup br.6/2012 od autora Zvonimira Trampusa.

2. Porezni aspekt ugovornih kamata

U ovoj točki članka dajemo najosnovnije odredbe o oporezivanju ugovornih kamata sa porezom na dodanu vrijednost, sa porezom na dohodak, sa porezom na dobit i sa porezom na dobit po odbitku.

Detalnije o oporezivanju kamata (ugovornih i zateznih) pisali smo u članku "Računovodstveni i porezni aspekti kamata na pozajmice" autora Ivana Galeka i Danice Lončar-Galek, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br. 3/2013.

2.1. Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dodanu vrijednost

Prema odredbi **čl.40. st.1. točka b. Zakona o porezu na dodanu vrijednost** (NN 73/13, 99/13-RUSRH, 148/13 i 153/13-RUSRH), ugovorne kamate su oslobođene od oporezivanja sa porezom na dodanu vrijednost. Međutim, prema odredbi **čl.40. st.3. Zakona o PDV-u**, porezni obveznik ima pravo izbora za oporezivanje ako povremeno odobrava kredite i zajmove povezane s obavljanjem isporuka dobara i usluga.

Iz navedenog proizlazi da porezni obveznik koji povremeno odobrava kredite i zajmove povezane s obavljanjem isporuka dobara i usluga može dati izjavu Poreznoj upravi da želi oporezivati ugovorne kamate i tada će svojim dužnicima obračunavati PDV na ugovorene

kamate a to znači i na ugovorenu zateznu kamatu ako je veća od zakonske zatezne kamate (samo na razliku).

2.2. Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dohodak

2.2.1. Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dohodak od kapitala

Prema odredbi **čl.30. Zakona o porezu na dohodak** (NN 177/04 do 148/13), dohotkom od kapitala smatraju se primici po osnovi kamata što ih fizičke osobe ostvaruju od potraživanja po osnovi danih zajmova i kredita uključivo i one primitke ostvarene preko banaka po komisionim kreditima. Dohotkom od kapitala ne smatraju se naplaćene kamate po sudskim rješenjima i rješenjima tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prema odredbi **čl.9. st.1. točke 1. i 2. Zakona o porezu na dohodak**, dohotkom se ne smatraju primici od kamata na kunska i devizna štednja, na pologe (po viđenju i oročene) na žiro-računu, tekućem i deviznom računu koji su ostvareni od banaka, štedionica i štedno-kreditnih zadruga i primici od kamata po vrijednosnim papirima izdanim u skladu s posebnim zakonom.

Prema navedenim odredbama poslodavac odnosno isplatiatelj koji isplati kamate fizičkoj osobe rezidentu Republike Hrvatske na dobivene zajmove ili kredite od fizičke osobe, tada fizičkoj osobi ne isplaćuje ukupan iznos obračunanih kamata već, prema odredbi **čl. 51. st.2. Zakona o porezu na dohodak**, obračunava **40%** poreza na dohodak od kapitala i odgovarajući prirez na navedeni porez na dohodak i navedene poreze uplaćuje u Poreznu upravu u ime i za račun fizičke osobe a neto iznos isplaćuje fizičkoj osobi.

Obzirom da u navedenim propisima ne piše da se navedene odredbe o oporezivanju odnose samo na ugovorne kamate, smatramo da se navedene odredbe o oporezivanju odnose i na zatezne kamate.

Kako se postupi s oporezivanjem porezom na dohodak isplaćenih kamata (i ugovornih i zateznih) fizičkoj osobi koja je nerezident Republike Hrvatske, određeno je **čl.80. Pravilnika o porezu na dohodak** (NN 95/05 do 160/13).

Kada poslodavac isplaćuje kamate (i ugovorne i zatezne) fizičkoj osobi koja je nerezident Republike Hrvatske, a Republika Hrvatska s državom čiji je porezni obveznik rezident nema sklopljen ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja tada se na navedene kamate obračunava 40% poreza na dohodak od kapitala kao i kod isplate kamata rezidentu Republike Hrvatske. Razlika je samo u tome što se na taj dohodak od kapitala nerezidentu Republike Hrvatske ne obračunava prirez na porez na dohodak.

Kada poslodavac isplaćuje kamate (i ugovorne i zatezne) fizičkoj osobi koja je nerezident Republike Hrvatske, a Republika Hrvatska s državom čiji je porezni obveznik rezident ima sklopljen ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja tada se na navedene kamate obračunava porez na dohodak po stopi iz ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, uz uvjet da je fizička osoba -nerezident isplatiatelju dostavio obrazac "Zahtjev za umanjenje porezne obveze, izuzimanje od porezne obveze ili povrat više plaćenog poreza na kamatu prema Ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između Republike Hrvatske i". Navedeni obrazac mora biti ovjeren od nadležnog inozemnog tijela. Ovjereni Zahtjev se podnosi za svaku isplatu. Iznimno, ako se radi o učestalim mjesečnim isplatama, ovjereni se Zahtjev podnosi pri prvoj isplati, a potom ga je potrebno podnositi svakih šest (6) mjeseci. Zahtjev se sastoji iz četiri primjerka: za podnositelja Zahtjeva, za isplatiatelja kamate, za inozemno porezno tijelo i za Poreznu upravu Republike Hrvatske. Ovjereni



Zahtjev dva primjerka podnosiatelj Zahtjeva podnosi tuzemnom isplati- telju kamata. Tuzemni isplatiatelj pri isplati kamata jedan primjerak Zahtjeva dostavlja Poreznoj upravi RH, a drugi primjerak zadržava za svoje potrebe.

Kada poslodavac odnosno isplatiatelj isplaćuje kamate (i ugovor- ne i zatezne) fizičkoj osobi koja je nerezident Republike Hrvatske, a Republika Hrvatska s državom čiji je porezni obveznik rezident ima sklopljen ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, a fizička osoba kojoj se isplaćuje kamata ne dostavi ovjereni Zahtjev, tada se na navedene kamate obračunava 40% poreza na dohodak od kapitala kao i kod isplate kamata rezidentu Republike Hrvatske. Ra- zlika je samo u tome što se na taj dohodak od kapitala nerezidentu Republike Hrvatske ne obračunava prirez na porez na dohodak. U ovom slučaju nerezident može u roku od tri godine od isteka godine u kojoj je kamata isplaćena, dostaviti Ministarstvu financija, Poreznoj upravi, Podaručnom uredu Zagreb, ovjereni obrazac Zahtjeva radi povrata više plaćenog poreza u odnosu na porez koji je prema ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja trebao biti plaćen.

Prema navedenim odredbama poslodavac odnosno isplatiatelj koji isplati kamate fizičkoj osobe (koja nije rezident Republike Hrvatske a s državom u kojoj je fizička osoba rezident nije sklopljen ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja) na dobivene zajmove ili kre- dite od fizičke osobe, tada fizičkoj osobi ne isplaćuje ukupan iznos obračunanih kamata već, prema odredbi **čl.51. st.2. Zakona o po- rezu na dohodak**, obračunava 40% poreza na dohodak od kapitala (ne obračunava se prirez na navedeni porez na dohodak) i navedeni porez uplaćuje u Poreznu upravu u ime i za račun fizičke osobe a neto iznos isplaćuje fizičkoj osobi.

Prema navedenim odredbama poslodavac odnosno isplatiatelj koji isplati kamate fizičkoj osobe (koja nije rezident Republike Hrvatske a s državom u kojoj je fizička osoba rezident je sklopljen ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja) na dobivene zajmove ili kre- dite od fizičke osobe, uz uvjet da je fizička osoba dostavila isplati- telju navedeni Zahtjev, tada fizičkoj osobi ne isplaćuje ukupan iznos obračunanih kamata već, prema odredbama ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja obračunava se određena stopa poreza na dohodak od kapitala (ne obračunava se prirez na navedeni porez na dohodak) i navedeni porez uplaćuje u Poreznu upravu u ime i za račun fizičke osobe a neto iznos isplaćuje fizičkoj osobi. U ovom slučaju fizička osoba u roku od tri godine od isteka godine u kojoj je obračunan porez na dohodak od kapitala na isplaćene kamate ima pravo od Porezne uprave zatražiti povrat više naplaćenog poreza na dohodak od onog koji je određen u ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, uz uvjet da fizička osoba Poreznoj upravi dostavi navedeni Zahtjev.

Obzirom da u navedenim propisima ne piše da se navedene odred- be o oporezivanju odnose samo na ugovorne kamate, smatramo da se navedene odredbe o oporezivanju odnose i na zatezne kamate.

Primjer knjiženja obračuna poreza na dohodak od kapitala za ka- mate koje isplatiatelj kamata isplaćuje fizičkim osobama dali smo u točki 4.5. ovoga članka.

Detaljnije o oporezivanju ugovornih kamata porezom na dohodak od kapitala pisali smo u članku "Oporezivanje dohotka od kapitala u Republici Hrvatskoj" autora Milivoj Friganović koji je objavljen u našem časopisu RiPup br. 5/2011.

2.2.2. Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dohodak na dohodak od nesamostalnog rada

Prema **čl.14. st.3. Zakona o porezu na dohodak i čl.15. st.1. točka 2. i st.2. Pravilnika o porezu na dohodak**, primici u naravi po osnovi nesamostalnog rada smatraju se i povoljnije kamate pri odobravanju kredita koje poslodavci daju radnicima. Primitkom po osnovi povoljnijih kamata smatra se razlika između ugovorene niže i stope kamate od 3% godišnje, osim kamata po kreditima koji se daju ili subvencioniraju iz proračuna, ali ne radnicima uprave.

Prema **čl.15. st.3. Pravilnika o porezu na dohodak**, zaposlenici- ma u upravi smatraju se službenici i namještenici u tijelima državne uprave, u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave te drugim tijelima kojima se sredstva za rad u pretežitom dijelu osigu- ravaju u proračunu.

Prema **čl.16. st.3. točka 6. Pravilnika o porezu na dohodak**, vrijednost primitaka u naravi od nesamostalnog rada za povoljnije kamate odnosno tržišna vrijednost utvrđuje se kao razlika između kamata obračunanih primjenom stope kamate od 3% godišnje i ugo- vorenih nižih kamata.

Prema **čl.16. st.4. Pravilnika o porezu na dohodak**, pri obraču- navanju i plaćanju predujma poreza na dohodak tržišna vrijednost odnosno vrijednost primitka u naravi uvećava se za doprinose za obvezna osiguranja iz primitka, porez na dohodak i prirez porezu na dohodak.

Prema navedenim odredbama razlika između ugovornih kamata obračunanih radnicima primjenom stope kamate od 3% i ugovore- nih nižih kamata predstavlja neto plaću u naravi na koju poslodavac obračunava doprinose i poreze iz plaće i doprinose na plaću, kao i kod redovite plaće. Obzirom da je povoljnija kamata neto plaća poslodavac sve doprinose i poreze obračunava po preračunanim stopama kako bi povoljnije kamate pretvorio u bruto plaću u naravi i pribrojio je redovitoj plaći u dotičnom mjesecu zbog jedinstvenog korištenja osobnog odbitka za dotični mjesec.

Primjer knjiženja plaće u naravi na povoljnije kamate koje poslo- davec daje svojim radnicima dali smo u točki 4.3. ovoga članka.

Detaljnije o oporezivanju ugovornih kamata porezom na dohodak od nesamostalnog rada pisali smo u članku "Obračun plaće u naravi s primjerima iz prakse" autora Milivoj Friganović, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br. 12/2009.

2.2.3. Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dohodak na drugi dohodak

Prema **čl.32. st.2. točka 5. Zakona o porezu na dohodak**, pri- mici u naravi po osnovi drugog dohotka smatraju se i povoljnije ka- mate pri odobravanju kredita prema **čl. 14. st.3. Zakona o porezu na dohodak**, koje poslodavci i drugi isplatiitelji kamata daju fizičkim osobama koji nisu njihovi radnici.

Prema **čl.14. st.3. Zakona o porezu na dohoda**, primitkom po osnovi povoljnijih kamata smatra se razlika između ugovorene niže i stope kamate od 3% godišnje, osim kamata po kreditima koji se daju ili subvencioniraju iz proračuna.

Prema **čl.32. st.1. i st.4. Zakona o porezu na dohodak**, drugi dohodak od povoljnijih kamata je razlika između povoljnijih kamata umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitaka, prema posebnim propisima.

Prema **čl.48. st.1. Zakona o porezu na dohodak i čl.75.st.1. Pravilnika o porezu na dohodak**, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka na povoljnije kamate plaća se po odbitku, po stopi

od 25% bez priznavanja osobnog odbitka iz čl.36. Zakona o porezu na dohodak.

Prema čl. 75. st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitaka u naravi (u koje spadaju i povoljnije kamate), utvrđuje se i plaća od osnovice koju čini tržišna vrijednost primitka (s uključenim porezom na dodanu vrijednost, što je rijedak slučaj koji je objašnjen u točki 3.1. ovoga članka) uvećana za možebitne doprinose za obvezna osiguranja iz primitka prema posebnim propisima i uvećana za porez na dohodak i prirez porezu na dohodak.

Prema čl. 48. st. 2. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka na povoljnije kamate, obračunavaju, obustavljaju i uplaćuju isplatitelji prilikom svake isplate povoljnijih kamata i istodobno s isplatom povoljnijih kamata. Na isti način isplatitelji obračunavaju i obustavljaju predujam poreza na dohodak na povoljnije kamate koje ostvare nerezidenti obavljanjem djelatnosti iz čl.18. st.2. Zakona o porezu na dohodak.

Prema čl.48. st.3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka na povoljnije kamate, obračunava i uplaćuje porezni obveznik u roku od osam dana, kao porez po odbitku, ako je dohodak ostvario izravno u inozemstvu bez posredovanja tuzemnog isplatitelja. Inozemni dohodak preračunava se u kunsku protuvrijednost primjenom srednjeg tečaja HNB na dan kad je dohodak ostvaren.

Prema čl.48. st.4. Zakona o porezu na dohodak, isplatitelj primitaka i sam porezni obveznik obvezni su za primitke od kojih se utvrđuje drugi dohodak i uplaćeni porez na dohodak dostavljati Poreznoj upravi propisano izvješće.

Prema čl. 44. st. 7. Pravilnika o porezu na dohodak, povoljnije kamate koje davatelji daju fizičkim osobama koje nisu njihovi radnici, smatraju se primicima od kojih se utvrđuje drugi dohodak. Vrijednost primitaka u naravi utvrđuje se prema čl. 16. Pravilnika o porezu na dohodak.

Prema čl. 16. st. 4. Pravilnika o porezu na dohodak, pri obračunavanju i plaćanju predujma poreza na dohodak tržišna vrijednost odnosno vrijednost primitka u naravi uvećava se za doprinose za obvezna osiguranja iz primitka, porez na dohodak i prirez porezu na dohodak.

Prema Zakonu o doprinosima, pri obračunu poreza na drugi dohodak prema primitcima s osnove primitaka u naravi koje davatelj tih primitaka daju fizičkim osobama koje nisu njihovi radnici, isplatitelji trebaju obračunati doprinose, i to:

- a) iz primitka:
 - 15% doprinosa iz plaće za mirovinsko osiguranje I. stup i
 - 5% doprinosa iz plaće za mirovinsko osiguranje II. stup;
- b) na primitak:
 - 15% doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Prema čl.209. Zakona o doprinosima, kod obračuna drugog dohotka umirovljenika ne obračunavaju se navedeni doprinosi.

Prema navedenim odredbama razlika između ugovornih kamata, obračunanih fizičkim osobama rezidentima Republike Hrvatske koji nisu zaposlenici isplatitelja kamata, primjenom stope kamate od 3% i ugovoreni nižih kamata predstavlja neto drugi dohodak u naravi na koju poslodavac obračunava doprinose (20% doprinosa za mirovinsko osiguranje) i poreze iz drugog dohotka (25% porez na drugi dohodak i eventualni prirez na porez na dohodak) i doprinose na drugi dohodak (15% doprinosa za zdravstveno osiguranje). Obzirom da je povoljnija kamata neto drugi dohodak poslodavac sve doprinose i poreze obračunava po preračunanim stopama kako bi povoljnije kamate pretvorio u bruto drugi dohodak u naravi. Predujam poreza

na dohodak od drugog dohotka plaća se na pojedinačno ostvareni dohodak kao porez po odbitku, po stopi od 25%, bez priznavanja osobnog odbitka. I kod obračuna drugog dohotka na povoljnije kamate umirovljenicima ne obračunavaju se navedeni doprinosi.

Prema navedenim odredbama slično se postupa i sa isplatom povoljnijih kamata nerezidentima Republike Hrvatske koji nisu zaposlenici isplatitelja kamata. Razlika je samo što se ne obračunava prirez na porez na dohodak i što se ne obračunavaju doprinosi ako se primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju s državom kojoj pripada fizička osoba kojoj se obračunavaju povoljnije kamate.

Primjer knjiženja drugog dohotka u naravi na povoljnije kamate koje poslodavac daje nezaposlenicima dali smo u točki 4.4. ovoga članka.

Detaljnije o oporezivanju ugovornih kamata porezom na dohodak od drugog dohotka rezidenata pisali smo u članku "Obračun plaće u naravi s primjerima iz prakse" autora Milivoj Friganović, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br. 12/2009.

Detaljnije o oporezivanju ugovornih kamata porezom na dohodak od drugog dohotka nerezidenata pisali smo u članku "Oporezivanje drugog dohotka nerezidenata" autora Milivoj Friganović, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br. 4/2014.

2.3. Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dobit

Prema odredbi čl.8. Zakona o porezu na dobit (NN 177/04 do 148/13) i čl.32. Pravilnika o porezu na dobit (NN 95/05 do 12/14), kamate (i ugovorne i zatezne) na zajmove dioničara i članova društva povećava se porezna osnovica poreza na dobit ako te kamate premašuju svotu udjela dioničara odnosno člana društva u kapitalu ili glasačkom pravu, a koji drži najmanje 25% dionica ili udjela u kapitalu ili glasačkom pravu u društvu.

Prema odredbi čl.32. Pravilnika o porezu na dobit ne oporezuju se porezom na dobit:

- kamate na kredite koji se primaju od dioničara odnosno člana društva koji je banka ili druga financijska organizacija,
- kamate na koje se plaća porez na dohodak od kapitala i
- kamate koje zaračunava tuzemni obveznik poreza na dobit.

Iz navedenih odredbi proizlazi da se oporezuju kamate na zajmove dioničara i članova društva samo onda ako je zajmodavac:

- tuzemna pravna osoba koja nije obveznik poreza na dobit i
- inozemna pravna osoba koja nije banka ili druga financijska organizacija.

Povećanje porezne osnovice poreza na dobit za kamate na zajmove dioničara i članova društva koji su porezno nepriznati prema navedenim propisima unose se u **red.br.15. obrasca PD**.

Detaljno o oporezivanju kamata na zajmove dioničara i članova društva napisano je u članku "Prijava poreza na dobit (Obrazac PD) za 2013." pod točkom 7., pod red.br.15., autora Igora Milinovića, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br.2/2014.

Prema odredbi čl.14. Zakona o porezu na dobit i čl.37. Pravilnika o porezu na dobit, kamate između povezanih osoba koje su iznad 7% godišnje (za poduzetnika koji ostvaruje rashod od kamata) i kamate između povezanih osoba koje su ispod 7% godišnje (za poduzetnika koji ostvaruje prihod od kamata), unose se kao povećanje porezne osnovice poreza na dobit u **red.br.16. obrasca PD**. Navedeno se odnosi na povezane osobe rezidenta i nerezidenta. Navedeno se odnosi i na povezane osobe rezidente ako jedna od povezanih osoba ima povlašteni porezni status, odnosno plaća porez na dobit po stopama koje su niže od propisane stope ili je oslobođena plaća-



nja poreza na dobit, ili ima u poreznom razdoblju pravo na prijenos poreznog gubitka iz prethodnih poreznih razdoblja.

Detaljno o oporezivanju kamata između povezanih osoba napisano je u članku "Prijava poreza na dobit (Obrazac PD) za 2013." pod točkom 7., pod red.br.16., autora Igora Milinovića, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br.2/2014.

2.4. Oporezivanje ugovornih kamata porezom na dobit po odbitku

Kako se postupa s oporezivanjem porezom na dobit po odbitku isplaćenih kamata (i ugovornih i zatezних) pravnoj osobi koja je nerezident Republike Hrvatske, određeno je čl.31. do 31.d Zakona o porezu na dobit i čl.49. do 51.a Pravilnika o porezu na dohodak.

Porez po odbitku plaća isplatiatelj kamata na kamate (ugovorne i zakonske) koje se plaćaju inozemnim osobama koje nisu fizičke osobe.

Iznimno, porez po odbitku ne plaća se na kamate isplaćene:

- 1) na robne kredite za kupnju dobara koja obvezniku služe za obavljanje djelatnosti,
- 2) na kredite koje daje inozemna banka ili druga financijska institucija,
- 3) imateljima obveznica, državnih i korporativnih, inozemnim pravnim osobama,
- 4) za financijski najam dobara.

Porez po odbitku plaćaju i poslovne jedinice inozemnog poduzetnika kada plaćaju kamatu matičnom poduzeću, osim u slučaju kada se kamata pripisuje kao prihod tuzemnoj poslovnoj jedinici inozemnog poduzetnika.

Ako tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika plaća kamatu poduzetniku osnivaču u inozemstvo, plaća se porez po odbitku.

Porez po odbitku na kamate plaća se po stopi od 15%, a porezna osnovica je bruto iznos kamate koju tuzemni isplatiatelj plaća nerezidentu - inozemnom primatelju.

Porez po odbitku plaća se po stopi od 20% na sve vrste usluga koje su plaćene osobama koje imaju sjedište ili mjesto stvarne uprave, odnosno nadzora poslovanja u državama, osim država članica Europske unije, u kojima je opća ili prosječna nominalna stopa oporezivanja dobiti niža od 12,5%, a država je objavljena u Popisu država koji donosi ministar financija i koji se objavljuje na internetskim stranicama Ministarstva financija i Porezne uprave Republike Hrvatske.

Ako se obveza za kamate podmiruje bez stvarnog plaćanja, kamate se smatraju plaćenima i podliježu plaćanju poreza po odbitku.

Kada poslodavac isplaćuje kamate (i ugovorne i zatezne) pravnoj osobi koja je nerezident Republike Hrvatske, a Republika Hrvatska s državom čiji je porezni obveznik rezident ima sklopljen ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja tada se na navedene kamate obračunava porez na dobit po odbitku po stopi iz ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, uz uvjet da je pravna osoba -nerezident isplatiatelju dostavio obrazac "Zahtjev za povrat više plaćenog poreza na kamate prema Ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između Republike Hrvatske i". Navedeni obrazac mora biti ovjeren od nadležnog inozemnog tijela. Ako se pri isplati kamata ne plaća porez po odbitku na temelju primjene ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, primatelj kamata može umjesto obrasca Zahtjeva dostaviti samo potvrdu o rezidentnosti od nadležnog inozemnog poreznog tijela.

U čl.31.a do 31.d. Zakona o porezu na dobit i čl.51.a. Pravilnika o porezu na dobit nalaze se odredbe o oporezivanju kamata (i autorskih naknada) između povezanih društava različitih država članica prema Direktivi 2003/49/EZ.

Navedene odredbe odnose se samo na ugovorne kamate, jer prema odredbi čl.31.a točka 1. Zakona o porezu na dobit, zatezne kamate zbog kasnog plaćanja ne smatraju se kamatom.

Detaljnije o oporezivanju ugovornih kamata porezom na dobit po odbitku pisali smo u članku "Plaćanje poreza na dobit po odbitku (primjena međunarodnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i direktive EU)" autora Milivoj Friganović, koji je objavljen u našem časopisu RiPup br. 9/2013.

3. Računovodstveni aspekt ugovornih kamata

3.1. Knjiženja rashoda od ugovornih kamata

Kamate se priznaju razmjerno vremenu, čime se uzima u obzir efektivni prinos na sredstvo.

Kamata je naknada za korištenje novca ili novčanih ekvivalenata.

Kamata se ugovara. Međutim, osim ugovorenih kamata, u Republici Hrvatskoj primjenjuje se i zatezna kamata koja se obračunava na potraživanja i plasmane poslije ugovorenog roka dospelosti potraživanja na naplatu.

Troškovi posudbe su kamate i drugi troškovi koji nastanu kod poduzetnika u svezi s posudbom izvora imovine (točka 5. HSFI 16-Rashodi).

Troškovi posudbe mogu uključiti:

- a) kamate na prekoračenja na bankovnom računu, kratkoročne i dugoročne posudbe;
- b) amortizaciju diskonta ili premije vezane na posudbu;
- c) amortizaciju pomoćnih troškova koji nastaju u svezi s aranžmanima posudbe;
- d) financijske troškove financijskog najma;
- e) tečajne razlike nastale posudbama u stranoj valuti, u iznosima u kojem se smatraju usklađivanjem troškova kamata (točka 30. HSFI 16-Rashodij).

Troškovi posudbe priznaju se kao rashod u razdoblju u kojem su nastali, osim ako se kapitaliziraju u skladu s točkom 16.32. (točka 31. HSFI 16-Rashodij).

Kamate i drugi troškovi posudbe, koji se izravno mogu pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificirane imovine (za koju je potrebno znatno vremensko razdoblje, više od jedne godine, da bi bila spremna za namjeravanu upotrebu ili prodaju), mogu kapitalizirati kao dio troška nabave te imovine (točka32. HSFI 16-Rashodij).

Iz navedenih odredbi proizlazi da se ugovorene kamate u principu iskazuju kao rashodi razdoblja a iznimno se ne prikazuju kao rashodi razdoblja već ulaze u vrijednost dugotrajne imovine ili kratkotrajne imovine u slučaju da je za tu imovinu (prilikom stjecanja ili proizvodnje) potrebno više od jedne godine.

Detaljnije o kapitaliziranju troškova posudbe (u koje spadaju i rashodi za ugovorne kamate) pisali smo u članku "Računovodstvo troškova posudbe", koji je objavljen u našem časopisu RiPup-u br. 10/2010 na str. 38.

Prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 38/08, 12/09 i 130/10), financijski rashodi iskazuju se u Računu dobiti i gubitka kao sljedeće pozicije:

IV FINACIJSKI RASHODI

- 1) Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima (konta podskupine 480, 481, 720, i 721);
- 2) Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama (konta podskupine 482 i 722);



3) Nerealizirani gubici (rashodi) financijske imovine (**konto podskupine 723**);

4) Ostali financijski rashodi (**konto podskupine 729**).

Prema našem kontnom planu ugovorne kamate kao troškovi iskazuju se na sljedećim kontima:

4800 - Kamate s povezanim poduzetnicima s kojima se obavlja konsolidacija financijskih izvještaja

4810 - Kamate s povezanim poduzetnicima s kojima se ne obavlja konsolidacija financijskih izvještaja

4820 - Kamate s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama

Prema našem kontnom planu ugovorne kamate kao rashodi iskazuju se na sljedećim kontima:

7200 - Ugovorne kamate s povezanim poduzetnicima s kojima se obavlja konsolidacija financijskih izvještaja

7210 - Ugovorne kamate s povezanim poduzetnicima s kojima se ne obavlja konsolidacija financijskih izvještaja

7220 - Ugovorne kamate s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama

Ugovorne kamate na kontima **4800, 4810 i 4820** knjiže se kao troškovi u slučaju kada se kapitaliziraju odnosno kada ulaze u vrijednost proizvodnje u tijeku (na konto **6000-Proizvodnja u tijeku**) preko konta **490-Raspored troškova za obračun proizvoda i usluga (troškovi koji se prenose na razred 5 odnosno na razred 6)**, odnosno kada ulaze u vrijednost nedovršenih usluga (na konto **6005-Nedovršene usluge**) preko konta **490**, uz uvjet iz **točke 32. HSFI 16-Rashodi** da proizvodnja proizvoda odnosno obavljanje usluga traje duže od godinu dana.

U ovom slučaju ugovorne kamate postaju **rashod** zajedno s ostalim troškovima proizvodnje u momentu prodaje proizvoda kada se troškovi proizvodnje prenose sa konta **630-Gotovi proizvodi u skladištu** na konto **700-Troškovi prodanih zaliha gotovih proizvoda iz skladišta**, sa konta **637-Gotovi proizvodi u vlastitim prodavaonicama** na konto **701-Troškovi prodanih zaliha gotovih proizvoda iz prodavaonica**, sa konta **6001-Nedovršeni proizvodi i dijelovi** i konta **6002-Poluproizvodi i dijelovi u skladištu** na konto **702-Troškovi prodanih zaliha nedovršenih proizvoda i poluproizvoda**.

U ovom slučaju ugovorne kamate postaju **rashod** zajedno s ostalim troškovima usluga u momentu realizacije usluga kada se troškovi usluga prenose sa konta **6005-Nedovršene usluge** na konto **705-Troškovi prodanih zaliha usluga**.

U slučaju kada se ugovorne kamate kapitaliziraju kod stjecanja dugotrajne imovine, uz uvjet iz **točke 32. HSFI 16-Rashodi** da stjecanje dugotrajne imovine traje duže od godinu dana, tada se troškovi ugovornih kamata ni ne knjiže na konta **4800, 4810 i 4820**, već se direktno knjiže u vrijednost dugotrajne imovine na kontima dugotrajne imovine u pripremi (konta podskupine **055, 056, 057, 058 ili 059**). U ovom slučaju troškovi ugovornih kamata postaju rashodi kroz amortizaciju dugotrajne imovine.

Primjer 1.:

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Obračun troškova ugovornih kamata s povezanim poduzetnicima s kojima se obavlja konsolidacija - rashodi	9.249,41	7200	2440
2.	Obračun troškova ugovornih kamata s povezanim poduzetnicima s kojima se obavlja konsolidacija - kapitalizacija u proizvodnji u tijeku	6.249,41	4800	2440
3.	Obračun troškova ugovornih kamata s povezanim poduzetnicima s kojima se ne obavlja konsolidacija - rashodi	7.537,34	7210	2441
4.	Obračun troškova ugovornih kamata s povezanim poduzetnicima s kojima se ne obavlja konsolidacija - kapitalizacija u proizvodnji u tijeku	5.537,34	4810	2441
5.	Obračun troškova ugovornih kamata s nepovezanim poduzetnicima - rashodi	17.932,70	7220	23800
6.	Obračun troškova ugovornih kamata s nepovezanim poduzetnicima - kapitalizacija u proizvodnji u tijeku	14.932,70	4820	23800
7.	Obračun troškova ugovornih kamata s nepovezanim poduzetnicima - kapitalizacija u investiciji u tijeku upravne zgrade	8.932,70	05520	23800
8.	Obračun troškova ugovornih kamata s fizičkim osobama - rashodi	5.937,65	7220	23801

05520 - Upravne zgrade u pripremi

2440 - Obveze prema povezanim poduzetnicima u zemlji s kojima se provodi konsolidacija za ugovorne kamate

2441 - Obveze prema povezanim poduzetnicima u zemlji s kojima se ne provodi konsolidacija za ugovorne kamate

23800 - Obveze za ugovorne kamate prema nepovezanim poduzetnicima u kojima ne postoji sudjelujući interes

23801 - Obveze za ugovorne kamate prema fizičkim osobama (osim prema radnicima)

3.2. Knjiženja prihoda od ugovornih kamata

Prihode od kamata, tantijema i dividendi priznaju se ako:

- je vjerojatno da će ekonomske koristi povezane s transakcijom i poslovnim događajem pritićati kod poduzetnika i
- iznos prihoda može se pouzdano izmjeriti (**točka 43. HSFI 15-Prihodi**).

Prihodi od kamata, tantijema i dividendi temelje se na sljedećim kriterijima:

- kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope,
- tantijeme će se priznati na računovodstvenoj osnovi nastanka događaja,
- dividenda će se priznati kada je ustanovljeno dioničarevo pravo na isplatu dividendi (**točka 44. HSFI 15-Prihodi**).

Prema **HSFI 15 - Prihodi**, u prihode koji proizlaze iz tijeka redovitih aktivnosti poduzetnika, uz prihode od prodaje (proizvoda, robe i usluga), spadaju i prihodi od korištenja od strane drugih osoba resursa poduzetnika koja donose kamatu, tantijeme i dividende.



Telefon za savjete

01/ 48 36 046 / 01/ 49 21 739

(isključivo putem PIN-a)

Ponedjeljkom i četvrtkom od 11.00 do 15.30 h, utorkom, srijedom i petkom od 8.30 do 13.00 h.



Kamate se priznaju razmjerno vremenu, čime se uzima u obzir efektivni prinos na sredstvo.

Kamata je naknada za korištenje novca ili novčanih ekvivalenata ili iznosa koje su drugi dužni poduzetniku.

Prihodi od kamata za obračunsko razdoblje (treba se iskazati u razdoblju na koje se odnosi) mogu se prikazati kao prihod uz ispunjenje uvjeta da se prihod od kamata može pouzdano izmjeriti kako bi se iskazao u određenom dokumentu za obračun.

Kamata se ugovara. Međutim, osim ugovorenih kamata, u Republici Hrvatskoj primjenjuje se i zatezna kamata koja se obračunava na potraživanja i plasmane poslije ugovorenog roka dospelosti potraživanja na naplatu.

Prema **Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja** (NN 38/08, 12/09 i 130/10), financijski prihodi iskazuju se u **Računu dobiti i gubitka** kao sljedeće pozicije:

III FINANCIJSKI PRIHODI

- 1) Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima (**konto podskupine 770 i 771**);
- 2) Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama (**konto podskupine 772**);
- 3) Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa (**konto podskupine 773**);
- 4) Nerealizirani dobiti (prihodi) (**konto podskupine 774**);
- 5) Ostali financijski prihodi (**konto podskupine 779**);

Prema našem kontnom planu ugovorne kamate kao prihodi iskazuju se na sljedećim kontima:

7700 - Prihodi od ugovorenih kamata s povezanim poduzetnicima s kojima se obavlja konsolidacija financijskih izvještaja

7710 - Prihodi od ugovorenih kamata s povezanim poduzetnicima s kojima se ne obavlja konsolidacija financijskih izvještaja

7720 - Prihodi od ugovorenih kamata s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama

Primjer 2.:

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Obračun prihoda ugovornih kamata s povezanim poduzetnicima s kojima se obavlja konsolidacija	9.249,41	1341	7700
2.	Obračun prihoda ugovornih kamata s povezanim poduzetnicima s kojima se ne obavlja konsolidacija	7.537,34	1346	7710
3.	Obračun prihoda ugovornih kamata s nepovezanim poduzetnicima	17.932,70	18700	7720
4.	Obračun prihoda ugovornih kamata s fizičkim osobama	5.937,65	18704	7720

1340 - Potraživanje od povezanih poduzetnika u zemlji s kojima se provodi konsolidacija za ugovorne kamate

1345 - Potraživanje od povezanih poduzetnika u zemlji s kojima se ne provodi konsolidacija za ugovorne kamate

18700 - Potraživanja za kamate na zajmove nepovezanim poduzetnicima u zemlji u kojima ne postoje sudjelujući interesi

18704 - Potraživanja za kamate na zajmove fizičkim osobama u zemlji

3.3. Knjiženja plaće u naravi kod ugovornih kamata

Primjer 3.:

- 1) Poslodavac je na zajam dan zaposleniku obračunao 2% godišnjih kamata u iznosu od 600,00 kn;
- 2) Poslodavac je na zajam dan zaposleniku obračunao 1% (razlika do 3%) godišnjih kamata kao neto plaću u naravi (povoljnije kamate) u iznosu od 300,00 kn;
- 3) Utvrđena obveza za bruto plaću u naravi;
- 4) Obračun bruto plaće u naravi;
- 5) Prijebaj potraživanja za primitke u naravi s obvezom za neto plaću u naravi;
- 6) Obračun doprinosa na bruto plaću za primitke u naravi;
- 7) Isplata sa žiro-računa poreza i doprinosa iz bruto plaće u naravi i doprinosa na bruto plaću u naravi;
- 8) Uplata zaposlenika na žiro-račun poslodavca za ugovorne kamate na pozajmicu.

Knjiženja:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Obračun zaposleniku 2% godišnjih kamata na pozajmicu	600,00	1760	7720
2.	Utvrđeno potraživanje za primitke u naravi za povoljnije kamate zaposleniku (1% godišnje)	300,00	1761	76990
3.	Utvrđena obveza za bruto plaću u naravi	638,84	-	275
	■ neto plaća u naravi	300,00	47011	-
	■ porezi i doprinosi iz plaća i nadnica	338,84	47012	-
4.	Obračun bruto plaće u naravi za povoljnije kamate:			
	■ neto plaća u naravi	300,00	-	276
	■ doprinos za MO iz bruto plaće u naravi (I stup)	95,83	-	2770
	■ doprinos za MO iz bruto plaće u naravi (II stup)	31,94	-	2771
	■ porez na dohodak iz bruto plaće u naravi	178,87	-	2780
	■ prirez na porez na dohodak iz bruto plaće u naravi	32,20	-	2781
	■ bruto plaća u naravi	638,84	275	-
5.	Prijebaj potraživanja za primitke u naravi s obvezom za neto plaću u naravi	300,00	276	1761
6.	Obračun doprinosa na bruto plaću za primitke u naravi:			
	■ doprinosa za obvezno ZO na bruto plaću	95,83	4720	2650
	■ doprinosa na bruto plaću za dodatni doprino za ZO (u slučaju nesreće na poslu)	3,19	4721	2651
	■ doprinosa za zapošljavanje na bruto plaću	10,86	4722	2652
7.	Isplata sa žiro-računa poreza i doprinosa iz bruto plaće u naravi i doprinosa na bruto plaću u naravi:			
	■ doprinos za obvezno MO (I stup)	95,83	2770	-
	■ doprinos za obvezno MO (II stup)	31,94	2771	-
	■ porez na dohodak	178,87	2780	-
	■ prirez na porez na dohodak	32,20	2781	-
	■ doprinos za obvezno ZO	95,83	2650	-
	■ dodatni doprinos za ZO	3,19	2651	-
	■ doprinos za zapošljavanje	10,86	2652	-
	■ ukupno	448,72	-	1000
8.	Uplata zaposlenika na žiro-račun poslodavca za ugovorne kamate na pozajmicu	600,00	1000	1760

- 1760 - Ostala potraživanja od zaposlenih - za kamate
 1761 - Ostala potraživanja od zaposlenih - za primitke u naravi za povoljnije kamate
 7720 - Prihodi od ugovorenih kamata iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama
 76990 - Ostali poslovni prihodi - prihodi od plaće u naravi
 275 - Obveze za bruto plaće u naravi i bruto plaće po osnovi naknada, potpora, nagrada i drugog iznad propisanog iznosa
 47011 - Neto plaće i nadnice u naravi koje se ne uključuju u cijenu proizvodnje
 47012 - Porezi i doprinosi iz plaća i nadnica koji se ne uključuju u cijenu proizvodnje
 276 - Obveze za neto plaće u naravi i neto plaće po osnovi naknada, potpora, nagrada i drugog iznad propisanog iznosa
 2770 - Doprinosi iz plaća u naravi i plaća po osnovi naknada, potpora, nagrada i drugog iznad propisanog iznosa - I stup
 2771 - Doprinosi iz plaća u naravi i plaća po osnovi naknada, potpora, nagrada i drugog iznad propisanog iznosa - II stup
 2780 - Porez iz dohotka iz plaća u naravi
 2781 - Prirez na porez iz dohotka iz plaća u naravi
 4720 - Doprinosi za osnovno zdravstveno osiguranje
 2650 - Doprinosi za osnovno zdravstveno osiguranje
 4721 - Doprinosi za zdravstveno osiguranje za ozljede na radu i profesionalne bolesti
 2651 - Doprinosi za zdravstveno osiguranje za ozljede na radu i profesionalne bolesti
 4722 - Doprinos za zapošljavanje
 2652 - Doprinos za zapošljavanje
 1000 - Žiro-račun

Napomene uz Primjer 3.:

- 1) Kada se povoljnija kamata iskazuje kao plaća u naravi zaposlenika, tada se zaposleniku ne fakturira povoljnija kamata već se iskazuje kao neto plaća u naravi.
- 2) Navedeni obračun plaće u naravi treba proknjižiti s datumom obračuna kamata na pozajmicu uz povoljnije kamate.
- 3) Prema odredbi **čl.16. st.4. Pravilnika o porezu na dohodak** proizlazi da je primitak u naravi uvijek neto plaća radnika, dakle, pravna osoba više ni ne može donijeti odluku da je primitak u naravi bruto plaća radnika, kao što je to nekad bilo moguće.
- 4) U ovom slučaju povoljnija kamata iskazana kao plaća u naravi priznati je rashod pravne osobe odnosno na nju se **ne plaća porez na dobit zbog toga što je iskazana kao plaća u naravi na koji je plaćen porez na dohodak.**

3.4. Knjiženja drugog dohotka u naravi kod ugovornih kamata

Primjer 4.:

- 1) Trgovačko društvo je na zajam dan članu društva fizičkoj osobi koji nije zaposlenik obračunao 2% godišnjih kamata u iznosu od 852,04 kn.
- 2) Trgovačko društvo je na zajam dan članu društva fizičkoj osobi koji nije zaposlenik obračunao 1% (razlika do 3%) godišnjih kamata kao neto drugi dohodak u naravi (povoljnije kamate) u iznosu od 426,02 kn. Obračun bruto drugog dohotka u naravi.
- 3) Prijeboj potraživanja za primitke u naravi s obvezom za neto drugi dohodak u naravi.
- 4) Obračun doprinosa za zdravstveno osiguranje na bruto drugi dohodak u naravi;

- 5) Isplata sa žiro-računa poreza i doprinosa iz bruto drugog dohotka u naravi i doprinosa na bruto drugi dohodak u naravi.
- 6) Uplata članu društva fizičke osobe koji nije zaposlenik na žiro-račun poslodavca za ugovorne kamate na pozajmicu.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Obračun članu društva fizičkoj osobi koji nije zaposlenik 2% godišnjih kamata na pozajmicu	852,04	1780	7720
2.	Utvrđeno potraživanje za primitke u naravi za povoljnije kamate od člana društva fizičkoj osobi koja nije zaposlenik	426,02	1781	76991
3.	Obračun bruto drugog dohotka u naravi za povoljnije kamate:			
	■ neto drugi dohodak u naravi	426,02	-	23990
	■ doprinos za MO iz drugog dohotka u naravi (I stup)	113,30	-	26560
	■ doprinos za MO iz drugog dohotka u naravi (II stup)	37,77	-	26561
	■ porez na dohodak iz drugog dohotka u naravi	151,07	-	26320
	■ prirez na porez na dohodak iz drugog dohotka u naravi	27,19	-	26321
	■ bruto drugi dohodak u naravi	755,35	4609	-
4.	Prijeboj potraživanja za primitke u naravi s obvezom za drugi dohodak u naravi	426,02	23990	1781
5.	Obračun doprinosa za zdravstveno osiguranje na bruto drugi dohodak za primitke u naravi	113,30	4581	26562
6.	Isplata sa žiro-računa poreza i doprinosa iz bruto drugog dohotka u naravi i doprinosa na bruto drugi dohodak u naravi:			
	■ doprinos za obvezno MO (I stup)	113,30	26560	-
	■ doprinos za obvezno MO (II stup)	37,77	26561	-
	■ porez na dohodak	151,07	26320	-
	■ prirez na porez na dohodak	27,19	26321	-
	■ doprinos za obvezno ZO	113,30	26562	-
	■ ukupno	442,63	-	1000
7.	Uplata člana društva fizičke osobe koja nije zaposlenik na žiro-račun trgovačkog društva za ugovorne kamate na pozajmicu	852,04	1000	1780

- 1780 - Ostala potraživanja od članova poduzetnika - za kamate
 7720 - Prihodi od ugovorenih kamata iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama
 1781 - Ostala potraživanja od članova poduzetnika - za primitke u naravi za povoljnije kamate
 76991 - Ostali poslovni prihodi - prihodi od drugog dohotka u naravi
 23990 - Ostale kratkoročne obveze - obveze za neto drugi dohodak u naravi
 26560 - Doprinos za mirovinsko osiguranje za generacijsku solidarnost (I. stup) iz ostalih dohodaka
 26561 - Doprinos za mirovinsko osiguranje za individualnu kapitaliziranu štednju (II. stup) iz ostalih dohodaka
 26320 - Obveze za porez na dohodak iz ostalog drugog dohotka
 26321 - Obveze za prirez na porez na dohodak iz ostalog drugog dohotka
 4609 - Ostale naknade - drugi dohodak (bruto)

